

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Weisz Márk könyvkereskedése, hova a lap szellemi észt illeték-üzletemények, előfizetési és hirdetésidijak küldendők.

Fézfiratok nem adhatók vissza.

Felölös szerkesztő: Éder János.

Kiadó-és laptulajdonos: Weisz Márk.

Előfizetési díj:

Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor. Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelen minden vasárnap reggel

Lesz-e csatornánk?

Columbus Kristóf genuai ten-gerész az az eszméje, hogy a földet körül lehet hajózni, sirba szállt volna Columbus halálával, ha egy portugáli hajós, ki Columbus iratait nem tanulmányoztatta volna, ezt az eszmét fel nem eleveníti és a világ nagy csodálkozására végre nem hajtja.

Eppen így vagyunk a Duna—Tisza közötti csatornával is: midőn ezt az eszmét még az 50-es években egy nemzetközi conferencia fel nem veti, tárgyalásokat nem folytat és ki nem mutatta, hogy ez a nagyszabású terv nem csak hazánkat: magyarországot és az al-dunai fejedelemségeket: (pardon! most már királyságok. Szedő) hanem egész Közép-Európa művelt országainak kulturáját érinti. Más szóval, a Duna-Tisza csatorna kiépítése, úgy amint azt, akkor az a nemzetközi congressus tervezte, hogy itt nállunk Csongrádnál torkoljon be a Tiszába egész Közép Európa kereskedelmi érdeke.

Különben is nem kell ezt bizonyítanunk akkor: midőn ennek a tervnek már akkor: midőn ezt megpendítették, Türr István, ki a Suer és a Konthuri csatornák létesítésénél közreműködött: valamint Lesepe Ferdinánd és Klapka György, állottak elére.

Ugy tanuljuk a földrajzban, hogy Magyarország kereskedelmi tekintetben el van maradva a kö-

zép európai kultur államoktól: mert közlekedési utakban, de különösen csatornáknak nagyon szegény.

Még a művelt nyugat, minden kisebb folyóit iparkodik csatornával összekötni, hogy ez által az olesó közlekedést előmozdítsa és megkönnyítse, addig nállunk Magyarországon, hol a természeti viszonyok is megkönnyítenék a csatorna építést, eddig az egyetlen egy a Ferencz csatornán kívül, a mely csatorna már fekvésénél fogva sem felel meg a célnak számbavehető csatornát nem építettek.

Sok évi huza-vona után végre akadt egy államférfiu, egy igazi szakember, egy minister, aki éppen azért: mert nem universális lángész prokátor: hanem mérnök, tehát nem paragrafus csavaró volt, belátta, hogy az ország csak akkor lesz nagy és hatalmas, sőt csak akkor lehet majd önálló, ha fejlett kereskedelme és ipara lesz. Ezt pedig csak a közlekedési utak kiépítésével és elsősorban a Duna—Tisza csatorna létesítésével lehet elérni.

Ez a nagy férfiu, aki hivatva lett volna ennek a szerveztlen agrárius országot Közép Európa kultur államai sorába emelni, ma már nincs többé az élők között. Ugy látszik, hogy az a nagyszabású terve vele együtt a sirba szállt. Sirba szállt éppen úgy, mint Columbus Kristóf halálával a föld-körül hajózása.

A különbség csak az, hogy Columbus Kristóf tervét egy portugáli hajós Magelhaes Ferdinánd megvalósította, de, hogy boldogult emlékü Hieronymi Károly tervét: a Duna—Tisza közötti csatornát legalább most egyelőre megvalósítanák, arra az adott jelekből következtetve nincs kilátás.

Aki olvasta Serényi Béla gróf földmivelésügyi m. kir. miniszter beszédét, abból a kijelentésből, hogy elsősorban a Tisza mellékfolyóinak a hajózhatóvá tételét kell megvalósítani és csak azután kell gondoskodni a Duna—Tisza csatorna kiépítéséről, következtetheti, hogy a Duna—Tisza csatornának kiépítéséről egyelőre szó nincs, vagyis ad acta van téve.

Hát ebből a tényből egy másik consecventiát is leszűrhetünk és ez az, hogy a helybeli prokátorok akkor: midőn néh. Hieronymi Károlyt ezt a világhírű nagy szaklérfiut elbukttattak itt a képviselöválasztások alkalmával, jól számítottak. Eppen úgy számítottak, mint annak idejében Kolonics bibornok, aki azt mondotta: *A magyarokat elsősorban koldussá és azután rabszolgává kell tenni.*

Szerintünk: a csongrádi népet fanatikussá kell tenni, hogy annál inkább ki lehessen zsákmányolni.

Hieronymi Károly a sirba szállt, vele együtt sirba szállt a Duna—Tisza közötti csatorna nagy eszméje is!

TARCA

A kis idegen.

Rónay Ákos várkapitány, mikor a levelet elolvasta, gépies gyorsasággal rejté azt zsebébe. Arca valami különös érület-től kigyúlt és szinte indulatos kifejezésű lett, homlokredői komor ránczokba húzódtak, majd titokzatos taglejtésekkel megtapogatta zsebé, hova a levelet dugta.

Izgatott léptekkel járt a szobában fel és alá majd lecsendesülve leült, fejét tenyerébe helyezte s mintha gondolatai a múlt mélyében révedeztek volna, egészen elmerült ülőhelyzetében és arcán olykor olykor kínos kifejezés vonaglott végig. Ugy látszott, mintha lelkevel erősen küzdene, mintha bensejét valami lélekmar-dosó fájdalom szállta volna meg.

— Nem! — mégsem — nem hagyhatom — mondá föleszmélvén, halk, reszkető hangon. — Embertelenség, szivtelenség volna tőlem, eldobni magamtól, mint egy rongyot!

— De oh! mit szólna hozzá Idám, ha e titkot feltárnám előtte? ... Nem — ezt nem tehetem, rossz következményeket vonhat maga után, tíz éves családi nyugal-mam veszne el. De hát mit tegyek, mit tegyek?

Még egyszer kivette a levelet, melyből egy fénykép hullott ki. Felvette és szeméit révedezni engedné azon, mignem könyekkel teltek meg, melyek a fényképre peregtek.

— Szegény! él... él... és én mitsem tudtam róla, de nem — nem hagyhatom így tovább — barmi történjék is!

Rónay e titokzatos lelki küzdelmét neje, Ida asszony belépése zavarta meg. Az asszony mindjárt észrevette, hogy férje kedélyállapota nyomott és nem állhatta meg szó nélkül:

— Mi bajod? — kérdezé szelid hangon.

— Semmi különös — csak rossz ál-

mom volt.

— Pusztá álom nem gyakorolhat an-

nvira kellemetlen befolyást lelkületedre!

— Csak álom — bohó valótlan-ság az egész viszonzá Rónay kitérőjég.

Kilenczre járt már az idő, Rónay a hivatalában sietett! Utközben valami különös gondolat futhata át agyát, mert szinte kétségbeesetten rohant vissza laká-sára.

Amint belépett, a levelet az asztalon-látta és neje, Ida asszony szomorú és táj-dalmas arca tárult eléje. Rögtön tisztában volt a dologgal. Kétségbeeséstől remegő ajkait szóra akarta nyitni, de alig tárta fel, Ida asszony fájdalomtól reszkető hangja megelőzte.

— Egy szót sem! Gyalázatos ember, mit tett velem... én, én szerencsétlen, ... nem tudtam semmiről, s oh, most mire kellett rájőnnöm!

Dühösen csapta be az ajtót és elrohant Rónaynak titka volt felesége előtt. Ifjúkori ábrándos szerelme, melyet a szegénység tett lehetetlenné. Rónay kénytelen volt „párti” — t csinálni; szakított Angelával és eljegyezte Szalag Ida fiatal va-gyonos özvegyet.

Közel egy évtizedig éltek boldogan-zavartalanul és Rónay már — már feledni kezdte a múltat, mikor egyszer csak meg-

Gloszák.

— Dr. K. M. —

E cím alatt politikai, társadalmi, gazdasági kérdésekről rövid elmefuttásokat végzek, elvontan, távol a napi politikától. Az élet ezersféle problémát vet fel, melyek érdemesek arra, hogy gondolkozunk felettük.

A nők. Nemünk kiegészítő részei, a teremtés rózsái. Ha a társadalmi fejlődés így halad, de szomorú sorsnak néztek elébe! Hány milliót tesz közületek évente tönkre a helytelen társadalmi rendszer, munkahiány, családtalanság! Avagy az éhbérére végzett nyomoru munka, s a gyalázatos prostitúció! Ma még alávetettek vagytok, de küzdelmetek az egyenlőségért jogos, fenséges! Nem sok idő fogja megmutatni, mennyire szükség van önállóságtokra! Ma a nő önállósága: magánosság. Önálló, mert muszáj neki. Ha maga is nem tud existenciát teremteni, avagy nincs hozománya, amivel vevőt találhat: nem mehet férjhez. A magános, a vén leány, — a prostituált nő, a nyomorgó özvegy: korunknak kiáltó szégyene! S ezeknek a száma napról-napra szaporodik! Persze, mert a férfiak nem házasodhatnak. A nép fia még igen, de a honoratior csak 30 éves korában, mert akkora lesz kész. S napról-napra gondoskodnak róla, hogy még később legyen kész. (I. ügyvédi novella.) A legény férfi csak a prostituáltak s a törvénytelen szülöttek számát szaporítja, — s magának nyavalyát szerezvén, rontja a társadalmat, s ha nőül, a család boldogságát! Ez az oka ma a sok boldogtalanságnak s divatos nyavalyáknak! Régen a házasságot szerelem szerezte, ma az anyagi érdek a házasságkötések fő mottója. Nem jó kedvvel teszi ezt a férfi, de muszáj neki, ha élni akar. S az egészséges, szegény leányok pártában maradnak s a nyavalyás gazdag leányok férjhez menve, szaporítják a társadalom előkelő nyavalyásainak számát. De ez sejt érdek: miből élnének a fürdők, sanatóriumok? korunk nyomorult gazdasági viszonyai tönkre teszik a családot, a társadalmat s annak alapját, a nőt. Azt mondja a statisztika: azért születik több nő, mert a nők kevésbé vannak az élet küzdelmeinek kitéve. Megérjük még: a gyöngébb nem is fog veszni, mert tönkre teszi őt az egyenlőtlen életküzdelem, a magánosság, a pártában vénhedés, a prostitúció, a havi 20 forintos állás!

Igazság. Hát van ilyen is? Nincs, de keressük. S keresni muszáj, ez rendeltetésünk. Csak a koroknak van igazsága — még pedig minden kornak a magáé.

fordult a helyzet. Meghalt Angela, a boldogtalan anya és fülébe juttatták az apának, hogy... És Rónay rettegett a következményektől... A kis idegentől!

Gyönyörű szép tavaszi reggel volt a felkelő nap első sugarai oly barátságosan löveltek a kioksz felé, hol Rónay és neje, Ida asszony ültek, regelijüket költve. Ugy látszik, hogy megbékültek már, mert Rónay szinte boldogan tette Ida asszony kezére saját kezét és beszélt neki a jóságról, beszélt a szeretetről, beszélt az irgalmasságról, mely az árnyakat és földönfutókat felkarolja... mikor egyszer egy fehér képű gyenge kis teremtés tünt fel a kiószk—ajtóban!... Rónay, mikor megpillantotta az alakot, valami sajátos érdekes rabja lett és arcába szökött a vér szeméi elhomályosodtak, hogy két gyenge kis karooska fonta át nyakát és e halkán kiejtett szavakat hallá:

A középkornak, ó kornak, új kornak, öregnek, fiatalnak, vad és szelid népeknek; szegénynek, gazdagnak; éhezőknek, dusnak, — s egy kettő a tudománynak. Van ugyan abszolút igazság is, de ez láthatatlan, érzékelhetetlen, megfoghatatlan s felfoghatatlan, mint az Isten; égben van s ritkán teszi le a lábát a földre. De a legtöbb igazság csak relatív igazság — ez pedig nem igazság, hanem csak viszonylagosság. A legtöbbet érő igazságok alanyiak, érzelmi: mint igazságosság, becsület, szeretet; a ki ezeket szolgálja és szolgáltatja: igaz ember. Szin igazság, anyagi igazság, valódi igazság nem is lesz, — addig, míg a természet meg nem nyitja kimeríthetlen titkait előttünk, — amíg nyomorgó, éhező ember lesz a földön, — amíg hiába küzd a kórral a szenvedő, — amíg gseft tárgya lesz az ügyes bajos, a betegséggel küzdő; — amíg a népek egymást gyilkolják, a háboruban, amíg dynaszták fürdenek a vérben, s milliárdosok a vagyonban, kéjben! S míg ez meg lesz — pedig úgy látszik, még igen soká meg lesz — addig igazság nem lesz).

UJDONSÁGOK.

— Halálozás. Elköltözött egy sokat szenvedett kedves, nemes lelkű teremtés, Sima Juliska, oda, ahonnan visszatérés nincs. Nyugodjék békében. A mélyen sujtott család a következő jelentést adta ki. Alulírott mélyen megrendülő a fájdalomtól jelentik, hogy a forrón szeretett testvér, unoka, illetve sógorón Sima Juliska ma, életének 24-ik évében súlyos szenvedés után reggel 7 órakor csöndesen kiszenyvedett. Forrón szeretett kedvesünk hült tetemeit 1911 évi május hó 8-án, hétfőn d. u. 3 órakor fogjuk eltemetni a szentesi református közép temetőben. Áldás, béke, szeretett emléken! Nagyanynja: Ösv. Donáth Istváné Balogh Szabó Sára. Testvérei: Sima László és neje Donáth Eszti Sima Andor és jegyese Tury Erssike Sima István.

A polgári fiúiskola épülete. Ezerszer megirt, agyoncsépeelt dolog már a polgári fiúiskola épület kérdése. Mindenki belátja, hogy a mostani épület a telnek egyáltalán meg nem felel, de azért nincs ember a helyi politikát keverő egyének között, aki kezébe venné ezt az elárvult iskolának ügyét s a megvalósulás stádiumába igyekeznék juttatni. Országgyűlési képviselőnk is tudhatná, hogy nem elég csak a képviselői díjakat felvenni, hanem egyéb teendői is lennének, mint pl. az építkezés forszírozása, de ugy látszik, erre nincsen érkezése.

— Apám! édes ap...

Rónay csanem önkívületlenül magához szorította a gyermeket. Majd gyorsan Ida asszony ölébe kapaszkodott a kis leányka és erőssen belé csimpszkedve rebegte:

— Nénikém! Édes jó nénikém!

Rónayné ajkába harapott és le akarta dobni kebléről a porontyot, de mikor tekintete Rónay felé villant, valami különös érzés fogta el és szinte önkénytelenül magához szorította, majd egy pár forró könnyet pergetett annak selyemszőszke hajára.

Rónay neje nyakába borult.

— Idám! Édes Idám, mily jó, mily kegyes vagy.

A kis idegen, Ida asszonyban egy második anyára talált e naptól fogva.

— Nem lesz aszfalt. Az elmúlt pén- teken a város aszfaltírozásra kinevezett bíráló bizottság értekezletet tartott. Ez alkalommal a beérkezett ajánlatokat bírálta, minthogy azonban az ajánlattevő aszfalt társaságok olyan horribilis árakat kérnek négyzet méterenkint az egész ügyet elejtették. Elhatározta a bizottság, hogy próbát tesznek kocka, vagy keramit burkolattal és ha ez az ajánlat lényegesen olcsóbb lesz, azt fogják a közgyűlésnek javasolni.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter Szántai Lászlót a csongrádi adóhivatalhoz gyakornoknak nevezte ki.

— Majális. Az állami polgári fiú- és leányiskola, ha alkalmas idő lesz, f. hó 20-án, szombaton, a Körös torkolatával szemben, tanulóival majális rendez. A majálison a szülők és érdeklődő közönség szívesen látatik.

Rosszak az utak. A gyakori esőzések miatt a városban annyira elromlottak az utak, hogy kocsival járni igen veszedelmes és nehéz. Igaz, hogy a község a régi ósdi rendszer szerint toldozgat-foldozgat, de ha ilyen tartós eső van, mint a multkor, akkor ismét előlről kezdheti az egészet. Nem jó lenne már egy céltudatos utjavítási eljárást folytatni?

— A fagyos szentek. Tegnap május hó 12-én kezdődtek a fagyos szentek napjai. Pongrác, Szervác és Bonifác, ez a három szent már nem egyszer hozott pusztító fagyot a gazdasági növényekre. Az ideu ugylátszik megbecsülik magukat a fagyos szentek. A jelenlegi enyhe esős időjárás is arra enged következtetni. Az anélkül is rosszul indult gazdasági évnek tehát nincs mit tartani a fagyos szentek pusztításától.

— Népliget. Még a koalíciós uralom tetőpontján állt, mikor egy nagy és szalomeszmét akart megvalósítani: az Aranyszigetnek népligetté való átalakítását. De ez is, mint sok más eszme, eltemetett és várja a feltámadást. A népkert fái, bokrai pedig irtatnak, szóval rendeztetnek. Azt hisszük, hogy most már, mikor kitünt, hogy a csongrádi polgár nem való a belparkertészkedésre, az Aranysziget népligetté való átalakításának mi sem állja útját.

Pótvásár Csépan. Csépa község ma pótvásárt tart, melyre mindenféle állat felhajtható.

— Új lap. Szentesen egy új heti lap alakult meg „Szentes” címmel. Szerkesztői: dr. Hercegh József, dr. Balázs Imre és dr. Révész Ferenc. A május 7-én megjelent első szám változatos, tartalmas.

— Vásárendélyezés. Szentes halad, Szentes vezet. Nemcsoda; megyei székhely. Csongrádnak csak a népessége szaporodik, az anvagi és szellemi gyarapodása ólom lábon jár. Hiába, így jár az olyan község, ahol a kulturának barátja kevés, ellensége pedig sok. Legalább egy néprajzi muzeumot, községi támogatással, lehetne felállítani, akkor aztán rátérhetnének idővel a kulturpalotára is. No, meg a megye is lehetne már valamit Csongrádért, ne csak mindig Szentes!

— Az egyéves önkéntesi jog. Az új véderőtörvényjavaslat szerint az egyéves szolgálat kedvezésében részesülhetnek azok is, akik bár nincs a formának megfelelő képzettségük, (nem végeztek középiskolát vagy ezzel egyenrangú intézetet), de művészi, műipari, technikai stb. téren kitűntették magukat. Méltánylást érdemlő esetben az egyéves önkéntesi szolgálat megkezdését a huszonegyedik életéven túl is el lehet halasztani. Érvényét veszíti ellenben a véderőtörvény ama pontja, amely vizsgától teszi függővé az egyéves önkéntesi jogot. Az ugyneve-

Használjunk kizárólag első szegedi Dugonics cipőkrémet az a legjobb a világon, mert a bőrt puhítja és tartossá teszi Kapható mindenütt.

zett önkéntesi tanfolyammal, különböző kurzussal, amelyek ellen elég panasz volt már, ezentul nem szereshető meg az önkéntesi jog. Az egyéves önkéntesek a lovasság, lovas tüzérség és a szekerészcsapat kivételével, minden csapatban államköltségen szolgálnak, de nem kötelesek a kaszárnyában lakni, sem pedig ott étkezni. Az orvostanhallgatók eddig hat hónapig szolgáltak a csapatnál és hat hónapig valamely katonai kórházban. Az új törvény szerint így tagozódik a szolgálati kötelezettségük: három hónapig szolgálnak a csapatnál abban az időben, amikor az egyetemen szünet van; azután ismét akkor szolgálnak, amikor már orvosi oklevélük van és pedig ekkor egyhuzamban kilenc hónapig, amiből három hónapot csapatnál, hatot katonai kórházban töltenek.

— **Kitüntetett nagy iparvállalat.** Az Országos Iparegyesület Igazgatósága nagy aranyéremmel tüntette ki a Budapest-Kőbányai Első Magyar Rézgyártó Sertőzödét, mint amely a hazai sörtermelés megalapítása, fejlesztése és nagyarányú verseny és kivitelképessége terén uttörő érdemeket szerzett. E kitüntetett részvény sertőzöde lerakata Csongrádon Klein Lajos urnál van.

— **A polgári iskola reformja a gazdaságkongresszuson.** Habár ez a kérdés nem szerepelt a kongresszusi tárgysorozatban, mégis célszerűnek tartották foglalkozni vele. Tas Ferenc polgári iskolai tanár gazdag adatokkal fejtegette a gazdasági oktatás hiányait, az 1883-ik évi minősítési törvény tarthatatlanságát, a külföldi gyakorlati irányu oktatást, a polgári iskola rendezetlenségének közgazdasági kárát. A kongresszus sajnálattal tapasztalja, hogy nincs oly iskola, melyben gazdasági ismereteket meg önkéntesi jogot is lehetne szerezni, a földmives iskolák és gazdasági akadémiák között nincs középút, továbbá, hogy a kisebb hivatalokban nincs senki, kinek mezőgazdasági ismeretei is volnának. E kérdés fontos közgazdasági jelentőségét még szépen fejtegették: Horváth Jenő bizottsági jegyző és Szabó István előadó. A gazdák a gazdasági ismereteknek az összes középiskolákba való bevezetését napirenden fogják tartani s alkalmasint a legközelebbi kongresszus részletesebben is fog ezzel foglalkozni.

— **Betöréses lopás.** Május 9 ére virradóra Eichenbaum Sámuel szentesi ékszerész üzletét, eddig ismeretlen tettesek kirabolták. Az összes kár 1148 korona. A rendőrség már ismeri a tetteseket.

Szerkesztői üzenet.

M. A helyben. Tökéletesen megvagyunk győződve, hogy a „Csongrádi Ujság” a „Csongrádi lélekviszár”, című cikket az a t. ur, aki dacára annak, hogy vele nem foglalkozunk írta.

Hát dacára az ön felhívásának, ma sem akarunk vele foglalkozni.

Válaszunkat csak két egyszerű mondattal foglaljuk össze:

I. „A kutya ugat”. II. „A karaván halad”.

Csongrád község előljárástól

4146/911. ssám.

Hirdetmény.

Utmutatás a baromfikoleráról és e tyukpestisről és az ellene való védekezés szabályairól.
I. A betegség jellege és elterjedése.
A baromfikolera igen könnyen áttejedő ragadós betegség, amely a házi szárnyosokra, nevezetesen tyukokra, gyöngytyukokra, libákra és kacsákra veszélyes és csaknem kivétel nélkül elhullással végződik. Az egészséges baromfiállományok be fertőzése leggyakrabban az ujonnan beállított beteg baromfival történik. Ezenkívül terjedhet ez a betegség a ugyanezen betegségben elhullott baromfi, továbbá zsigerei, vérei, tollai,

nemkülönböztetve tojásai és egyéb hulladékaival. Egyszerűs baromfi befertőzése bekövetkezik akkor is, ha az olyan utakon, legelőknél, patakokban vagy pocsolóiban megfordul, amelyeket beteg szárnyasok előzőleg használtak.

II. A baromfikolera ismertető jelei:
A baromfiállomány befertőzését mindnek előtt a hirtelen bekövetkező elhullások mutatják. Libák, tyukok és kacsák stb. nem ritkán annélkül is elhullanak, hogy rajtuk fetűnőbb betegedési tüneteket lehetett volna észlelni. Alapos vizsgálat során azonban az első elhullási esetek bekövetkezésakor észrevehető, hogy néhány állat bágyadt és szomorú, tollazatukat felborzolva és szárnyaikat lefogva tartják, nagy szomjúságot mutatnak, nem ritkán hányanak és bűzös hasmenésben szenvednek. Ürülékük eleinte pépes és fehéressárga, később nyálkás, vizenyős és zöld.

III. Védekezés a betegség fellépése ellen.
A baromfikolera behurcolásának a következő elővigyázati szabályok alkalmazásával lehet elejét venni: a. az idegen, főleg a külföldről behozott szárnyasok hozzászerzésének megelőzésével, b. a háztartásban leolásra kerülő idegen baromfi hulladékainak a fertőzést kizáró módon való eltávolításával,

c. a baromfiaknak távoltartásával olyan utaktól, legelőktől, pataktól stb., melyeket idegen baromfiak használnak,

d. baromfikereskedőknek az udvaroktól való távoltartásával.

Ha idegen baromfi beszerzése (pl. tenyésztési célra) el nem kerülhető, tanácsos azt 6-8 napon át elkülönített helyen elzárva tartani és a régi állomány közé csak akkor bocsátani, ha a jelzett idő alatt semminemű betegedési tünetek nem mutatkoznak. Ez az elővigyázat annál is inkább ajánlatos, mert már netán befertőzött állatok egyideig még egészségeseknek mutatkozhatnak.

Elővigyázati intézkedés gyanánt figyelembe jöhet még a védőtöltés is.

IV. Intézkedések a baromfikolera kitérőse alkalmával.

A megbetegedett baromfiak gyógyszerrel való kezelése rendszerint eredménytelen és ez okból nem ajánlatos. Sokkal célszerűbb a megbetegedett állatokat azonnal leolni és a fertőzést kizáró módon eltávolítani mert gógyulások csak egyes ritka esetekben áll be.

Az egészségesnek látszó állatokat a betegetől és a beteggyanusaktól okvetlenül azonnal el kell különíteni és külön helyiségben elhelyezni.

Az egészséges baromfi részére olyan etető és itatóedényeket kell kasználásra adni, amelyeket a beteg állatok nem használtak.

Az elhullott és a leolt beteg baromfi minden részével (a tollakkal is) együtt — amennyiben az a fertőzést biztosan kizáró módon technikai (Kafildesinfektorban) feldolgozás után nem értékesíthető el kell égetni, vagy mésszel leöntve a dögterem oly mélyen elási, hogy a sűrű oltott mésszel leöntendő baromfihullakat legalább egy méter magas föltereg takarja. Nagyon veszélyes a baromfihullakat eltakarítására a trágyagödöröket vagy trágyadombokat használni mert a baromfiész fertőző anyaga a trágyában hosszabb ideig megtartja a fertőzőképességét, minek folytán a betegség kitérőse nyújthat alkalmat.

Ha a fertőzött udvarban az összes baromfi elhullott, vagy leöltet (és ez a legajánlatosabb eljárás), vagy ha az utolsó elhullási, leolási vagy győgyulási eset óta nyolc nap letelt, mindazon helyiségeket, amelyekben a beteg baromfi elhelyezve volt, a fertőző anyagtól alaposan meg kell tisztítani, továbbá, amennyire csak lehetséges, mindazokat a tárgyakat is, amelyekkel a beteg baromfi érintkezésében volt.

Erre a célra legalkalmasabb a következő eljárás: a. az ürülék, az eleségmaradványok és az összesüört szemét elégetendő, vagy pedig oly módon, mint a vészben elhullott baromfi, elásandó, (lásd a IV. pont harmadik bekezdését).

b) a padló, az ajtó, a falak, az ülőrudak, az etető és itató edények forró szódalaggal (3 kilogram mosósóda 100 liter vízre) alaposan megtisztítandók, rossz állapotban levő és csekély értékű fatárgyakat legcélszerűbb elégetni.

Csongrád, 1911. évi május hó 5-én.

Község Előljárástól.

2264/190 szám.

Hirdetmény.

Az 1911. évi föld lajstrom 1911. évi május hó 15-ik napjától 1911. évi május hó 22 ik napjáig a számtszti hivatalban közszemlére tétetik, hól azt a hivatalos órák alatt bárki megtekintheti s az ellen azok kik ezen adónemmel a mult évben is megtróva nem voltak, adótarozásainak az adókönyvecskéikben történt bejegyzésétől számtott 15 nap alatt felszólamlásikat az előljárástához benyújthatják. Kelt Csongrád 1911 évi május hó 12 n.

Kovács jegyző.

A közönség szives figyelmébe!

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, hogy a Tisza fürdőt megnyitottam, és ez alkalommal uszó tanfolyamot felnőttek és gyermekek számára nyitottam.

Orvosi rendelet szerint

Hidegvíz kura, leöntésekkel, léglehűtéssel különféle zuhanyok, rendszeres massage, tyukszem vágás. Kitűnő hely iszap és nap fürdő használatára villanyozás felnőttek és gyermekek részére.

Csolnakok ugy család mint egyesek részére minden időben.

A tisztelt fürdőközönség részére automata testmérő készülék berendezve. — A vasárnapi fürdőzések ugy mint ezeltől díjtalanok.

Szives pártfogást kér mély tisztelettel e közönségnek áldozatkész szolgálja

Szigeti Gyula

fürdőtulajdonos.

Egy keveset használt igen jó karban levő, majdnem új, bárkinek megfelelő bicikli, jutányos árért eladó. Megtudható bármely időben Tisza fürdőn.

Cs é p l é s h e z,
gőzekeszántáshoz
legalkalmasabb és leggazdaságosabb a
tatai brikett
szállítja a
Magyar Általános Köszénbánya
Központi iroda: BUDAPEST, V., Erzsébet tér 19. szám.

Csongrád község előljárástól.

4205/911. szám.

Hirdetmény.

5. 000/VI-2. 1911. F. M. számú körendelet. A hernyó, vértű és cserebogáritás tárgyában. (Valamennyi törvényhatóságának.)

Cserebogáritására vonatkozólag. Azokban törvényhatóságokban amelynél területén a cserebogár 1911-ben, valamint a következő években tömegesen rajzani fog, a cserebogár irtására (szedésére és elpusztítására), valamint irtásának ellenőrzésére és a mulasztókkal szemben való eljárására általában ugyanazok a rendelkezések érvényesek, amelyek jelen rendelet előző (1-7.) pontjaiban foglaltatnak.

A cserebogár szedését megjelenés után azonnal meg kell kezdeni és folytatni kell, míg rajzása tart. A szedésére csak a hajnali órák alkalmasak, amikor még a lerázott bogár dermedt és el nem repülhet. A cserebogarat minden akár magánosan, akár többed magával álló fáról le kell szedni. Alacsonyabb fáról egyszerűen lerázható, magassábról pedig akként szedhető a cserebogár, hogy a munkás hosszonyelű horgokkal a fa ágait egyenkint megázogatja vagy a fiatalabb munkás a fára felmásza, rázogatja meg az egyes galyakat, a lerázott cserebogarat a munkás széles száju, vízzel félig felt nagyob edénybe szep, és onnan megfelelő nagy kádba, hordóba vagy zsákba tölti. Az így összeszedett cserebogár leforázandó illetőleg a zsákban levő összezendő.

Az elpusztított cserebogár trágyának vagy baromfi eleségnek használható el. Az előbbi esetben a cserebogarat sok földdel és mésszel kell összekeverni és földdel úgy letakarni, hogy ez által a rohadó cserebogarak büze eltojtasék. A baromfieléségnek használt cserebogár napon, vagy kenyérsütő kemencében szárítva, száraz és szellő: he y en tarva, őszszel és télen a baromfieléséghez hozzákeverhető.

Első cserebogarat, valamint pajorjait (cserebogárlárva, pata, szántáskukac) sertéssel feletetni nem tanácsos, mert az ezekben élő bélikaparó féreg: Giganthorus Gigas G. vagy Echinorhynchus Gigas G.) a sertésre nézve veszedelmes és elhullását okozhatja.

A gazdaközönségét figyelmeztetni kell, hogy a kötelező cserebogáritásnak kiegészítő részét képezi a pajóirtás, amely abbtól áll, hogy a talaj szántáskor,

SALVATOR kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatásu. Természetes vasmentes savanyuvíz.
Rapható ásványvizherkedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipőcei Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

mélyebb ássákot a felszínre kerülő pajort a munkás megsemmisíti.

Mint hogy a szántás nem egyszerre történik, a pajor irtását ellenőrizni nem lehet, éppen azért, amikor a szántások ideje elékezik, a helyi hatóságok a gazdaközönséget a pajor irtására állandóan figyelmeztessék.

A vármegyében az. Alispán, törvényhatósági joggal falruházott városokban a tanács köteles minden év október havának 31-ig bejelenteni (9. 679) 1899. számú k5rrenbellet 10. §.), hogy a törvényhatóság területén a, előfordult-e a hernyó, vértetű vagy cserebogár, ha igen, b' miként történt az irtás, és hány személy lett hatóságilag kötelezve az irtásra, d, hány ítéltetett el kihágás miatt, e, kötelességmulasztás miatt indított-e fegy lmi eljárás valamely tisztviselő, vagy hatósági község ellen?

A hernyóirtást és cserebogárszedést szakközgei-mmel ellenőriztetni fogom és ha tudomásomra jutna, hogy valahol az irtás meg nem történt volna, a mulasztó tisztviselő, vagy hatósági község ellen a legy szigorubb megtorló intézkedéseket fogom megtenni.

Végül elvárom, hogy a hatóság tagjai az ily irányban megfelelően eljáró m. kir. csendőrség részéről a hernyó, vértetű és cserebogár irtásának elmulasztása vagy hanyagul teljesítése miatt tett jelentések alapján a mulasztók ellen szükséges megtorló intézkedéseket kötelességükhöz híven teljesítsék.

Budapest, 1011. évi hó 25-én.

Előjáróság.

Értesítés.

Értesítem a t. c. közönséget, hogy ártézi kut furásához szükséges szerszámjaimat Csongrádra szállítottam s így abban a helyzetben vagyok, hogy furási és vízvezetéki munkálatokat a legjutányosabb ár mellett elvállalhatok. Lakásom Réti János utca 11. szám.

Tisztelettel
Koczka István
kútfuró és vízvezetéki vállalkozó

Félix-gyógyfürdő

Téli és nyári gyógyhely
Nagyvárad mellett
Egész éven át nyitva.

Európa leggazdagabb kénes hév víz-forrása
vzhőtoka 49 C. 17 millió liter napi mennyiség.

Csuz. köszvény, ischiás izadmányok és női betegségek ellen.

1909. évben 9200 beteg hagyta el gyógyultan

és javultan a páratlanul hatásos Félix-fürdő gyógyforrásait, tükör-kád, iszap, mód és szénsavs fürdők, 250 kényelmes lakószoba, társalgó, zongora- és olvasóterem kitűnő vendéglők, állandó, elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonai zene, tennispálya, gondozott sétautak 400 holdas park és fenyveserdő. 16 személyvonat közlekedik május 1-től a Félix fürdő állomására naponta. Posta, távirat, interurban telefon. — Curtaxe és zenedíj nincs. — Prospektust küld az Igazgatóság.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy nálam a legdivatosabb és a legmagasabb igényeknek megfelelő

férfi-ruha

készül a lehető legszolidabb árak mellett.

Ajánlom továbbá dus választéku magyar és angol szövet raktáromat.

Amidőn a n. é közönség kegyes pártfogását kérem, maradtam teljes tisztelettel:

Medgyesi Ferencz

férfi szabó
szabó ipari szakoktató.

Ház eladás.

Gutpintér Pál Jókai u. 20. számú háza eladó. Ugyanott egy kétszobás lakás a szükséges melléképületekkel azonnal kiadó. — Ertekezhetni lehet ugyanott.

Kiadó üzlethelyiség.

A Boér-téle házban egy üzlethelyiség két kirakattal azonnal kiadó. Ertekezhetni a helyszínen bármikor.

Az egész országban minden gazdánál dicséretet és nagy meglepedést aratnak

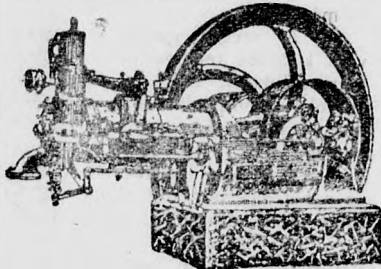
BENZIN ÉS NYERSOLAJ MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETEK

Minden gazda maga kezelheti, nem kell gépész sem hatósági engedély

Rendkívül olcsó é. tiszta piacképes cséplés, már 4 lóerejű gépeknél is egész 20 lóerőig

Motorainkkal a községben a házak között az udvarban szabad cséplni

Szives figyelmébe! Minden gazda, ki egy motoros cséplőkészlet beszerzésének még csak gondolatával is foglalkozik, kérje egy levelező-lapon képes árjegyzékünket — ingyen és bérmentesen küldjük — és abban oly fontos adatokat talál, hogy azonnal mindenben teljesen tájékozva lesz.

Bérmentes szállítás az ország minden állomásra.

Legujabban megállapított igen előnyös árak és kényelmes feltételek

Levélcim:

KELLNER ANTAL ÉS FIA Budapest, váci-ut 4.

Igazán!

Kaphatók:

Csongrádon,

Keresztény fogy. szövetkezet,
Ifj. Hatvani György,
Piroska Ferenc,
Váradi Jakab
Klein Ferencné.

Szentesen,

Dobrai Sándor,
Eisler Lajos
Horváth I és társa
Ifj. Kovács Sándor.